

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Rusije pot nazaj.

Druga sovjetska pjatiletka se bliža svojemu koncu. Z njo naj bi bilo dovršeno ogrodje bodočega sovjetskega gospodarskega sistema. Na površje silijo spet nova, nerešena vprašanja in sovjetska vlada ima z njimi posla dovolj, da ji komaj preostaja časa za poglede preko ruskih meja. Kako izgleda gospodarsko in družabno življenje v današnji Rusiji?

V gospodarskem svetu je država edini podjetnik, bančnik, trgovec in posestnik. Spor s kmeti je bil poravnán tako, da je država pristala na kmečke želje in dovolila kmetom v zasebno last njihov dom, dvorišče in vrt ter del živine. Zato pa so morali kmetje pristati na to, da se njihova proizvodnja podružabi. Vsi kmetje morajo biti člani pridobitnih zadrug, zvanih „kolhozi“, v njihovem okvirju si delita pridelek hleva in polja država in kmet. S tem pridelkom plačujejo kmetje državni davek, ostaja jim samo za prehrano odvišni del. Če prodajajo od tega svojega dela pridelke na trgu, jih kupuje spet samo država, katera plačuje zanje ceno, katero dovoljujejo njene blagajne. Kmečko vprašanje je s to ureditvijo za vrsto let rešeno, dokler pač se bodo kmetje zadovoljevali z državnim papirjem in ne bodo zahtevali, naj jim zanj preskrbi rajši potrebno blago.

Pozornost državne politike je danes osredotočena na industrijo. Industrija boleha na pomanjkljivosti dela in na pomanjkljivi kakovosti blaga. Začeli so sovjeti s takozvanim stahanovskim gibanjem, da so delovni rekord delavca Stahanova proglasili za vzor, ki naj ga doseže vsak sovjetski delavec. S pospešenim delom nameravajo dvigniti zaostalo proizvodnjo, z njo naj bi vlada dobila v roke več kapitala in z njim zvišala zaslužek svojih delavcev, ki danes dosega šele višino brezposelnih podpor v državah „starega sveta“. Cilja, da bi država v svoji industriji toliko proizvajala, kolikor zahteva domači konzum, sovjeti ob koncu druge petiletke niso dosegli. Vlada je bila prisiljena uvesti različne višine delavskega zaslužka in uradniških plač, nadalje dovoljuje, da se uveljavlja med ljudstvom nekdanja, četudi ne tako ostra razlika življenjskega načina. S tem je bila omogočena trgovina, v kolikor zamore biti govor o trgovini v državi, ki je lastnica in gospodarica vsega.

Obenem s številnimi gospodarskimi vprašanji se pojavljajo ob koncu druge petiletke še mnoga družabna in politična vprašanja. Več ko pet let je od tega, odkar je izginil v Rusiji zadnji zasebni podjetnik. Več ko štiri leta je, odkar je v Rusiji razlaščen zadnji večji posestnik. Tako zamore vlada resnično trditi, da v njenih mejah ni več razredov. Pripadnost ali nepripadnost h komunistični stranki je edina očitna razlika v ruskem ljudstvu. Stranki še zanaprej pripadajo samo za revolucijo in njen razvoj zaslužni možje in žene. Tako se stranka razvija v neke vrste fašistično ali domovinsko fronto, kateri pripadajo državljani, ki se zdijo vladi posebno zanesljivi in dobri.

Po državi gre sedaj beseda v „prihajajoči demokraciji“. Koncem tega leta izgubi veljavo odredba, ki je izključevala ljudi sumljivega, neproletarskega pokolenja od volitev. Tudi razlika med mestom in deželo bo odpravljena, v kolikor je verjeti sovjetskimi listom, ki poročajo, da bodo odslej volili delavci in kmetje v istem razmerju, dočim so sedaj volili delavci pet poslancev na enega kmečkega poslanca. Bodoča sovjetska zastopstva bodo imela neko sličnost z zastopstvi v sedanjih fašističnih državah. Tudi volitev bo tajna, dovoljeni bodo celo različni, medsebojno tekmujoči volilni predlogi. Temu je treba seveda dodati, da so v vseh stanovskih organizacijah in društvi med sovjeti merodajni samo komunisti in bo torej tudi tajna in svobodna volitev izve-

dena samo v okvirju komunistične stranke. Tako bo torej bodoča sovjetska demokracija močno pristržena in se bo dala primerjati kvečjemu s kakimi volitvami v Nemčiji.

Državnega vodstva sovjetov se polasča polagoma nek strah. Dorašča namreč prva komunistična mladina in stega roke po oblasti v državi. Učili so jo, naj ne pozna nobene razlike med ljudmi, ki da so vsi enaki po značaju in veljavi. Niso je vprašali, kakšnih starišev otrok je, zamogla je biti samo otrok svoje države. Kot „oktobrsko dete“ je država prevzela mladega Rusa in Rusinjo v svojo vzgojo in oskrbo, vzgajala ju je nato kot mlada „pionirja“ in ju nato do njunega 25. leta dodelila takozvani komsomolski organizaciji. Tod se je ruska mladina vzgajala v pravem komunističnem duhu, tod se je učila, naj ne posluša božje

in naravne oblasti, tod se navduševala za svetovno proletarsko revolucijo. Po desetletni vzgoji postaja prvi sovjetski doraščajoči rod nekam prost in oblastizeljen. Vladi se zdi igra komunistične mladine nevarna in je zato v zadnjem času odredila njeno militarizacijo. Odslej se bodo mladi komunisti manj bavili s politiko, zato pa tembolj s puško, mečem, letalskim padalom, dekleta pa hkrati urile v sanitetni službi. Začeli so jih vzgajati v patrijskem duhu“ in jim naročajo, naj so poslušni državnim oblastem.

Vedno spet je v svetu tako, da so stariši vidni v svoji slabi ali dobri volji šele v svojih otrocih. Tudi v Rusiji bo tako. Usoda Rusije in velik kos usode sveta je v rokah doraščajoče komunistične mladine, mladine, katero so učili, da je na svetu samo ona pravica, ki si jo ustvariš sam.

Odmor na svetovnem pozorišču.

Malo se v zadnjem času govori na odprtem odru, ki ga imenujemo svet, o velikih zadevah svetovne politike. Tem živahnejši pa je zato vrenje in trenje v ozadju svetovnega odra in človek imaš ob pregledu utis, da se prav kmalu začne novo dejanje na odru samem.

Italija—Anglija. Zasedbe Abesinije po Italijanih evropske velesile še vedno niso vzele na znanje. Kljub lepim Mussolinijevim izjavam na naslov Angležev so politiki v Londonu hladni in zaprti in so celo dovolili prihod bivšega abesinskega cesarja v glavno mesto. Najbolj občutljiva je Italija zaradi sankcij, ki so še vedno v veljavi in so za Italijane globljega gospodarskega pomena, kot to uradno priznavajo. Istočasno stoji Italija pred vprašanjem, odkod naj dobi denar za predstoječa gospodarska dela v Abesiniji. Pomagati bi ji mogli edino londonski denarni mogočniki, a ti so za italijanske želje enako zaprti kot njihovi tovariši-politiki. Odkar vladajo v Franciji socialisti, nima Italija tudi ne v Parizu veljavnih političnih prijateljev.

Nemčija bi bila danes v zavidljivem položaju, da ne bila svoječasno zaigrala zaupanja Anglije in Francije. Danes bi lahko posredovala v težkem mednarodnem sporu in si zagotovila dva mogočna prijatelja. Tako pa Mussolini pravilno meri, če

skuša Angleže in Francoze omeščati s poizkusi italijanskega zavezništva z hitlerjansko Nemčijo. Trenutno se Nemci še obotavljajo prevzeti od Mussolinija jim določeno vlogo. — **Zveza narodov** se sestane 16. junija. Našla bo kopico nerešenih vprašanj, ki jih bo ob pomanjkanju dobre volje svojih članic po vsej verjetnosti pustila nerešena.

Tem živahnejši je v teh dneh politično življenje manjših državnih skupin. Avstrijski zvezni kancler **dr. Schuschnigg** je minuli teden obiskal šefa italijanske vlade. Poset je bil zasebnega značaja. Nepotrjena poročila pravijo, da je kancler obvestil Mussolinija, da ima njegova vlada v vojaštvom, policijo in frontno milico zadostna obrambna sredstva za vse možne slučaje v rokah. In še, da Avstrija želi in zato hoče sodelovati na sporazumu velesil, ki naj spet zagotovijo evropsko ravnotežje. Kancler se bo baje prihodnje dni podal v Pariz in London. — **V Bukurešti** so se istočasno sestali predstavniki držav Male antante, jugoslovanski knez-namestnik Pavle, čehoslovaški prezident dr. Beneš in rumunski kralj Karol. Rumunska prestolnica je visoke goste sprejela z izrednimi častmi. Državniki so zagotovili medsebojno prijateljstvo držav Male antante, enotno postopanje v vseh velikih vprašanjih mednarodne politike. Naglasili so še, da stremjenje Male zveze ni naperjeno proti nikomur, posebno ne proti sosedom.

Dr. Stojadinovič o Jugoslaviji. Povodom ustanovnega kongresa Jugoslovanske radikalne zveze je imel ministrski predsednik Stojadinovič velik nagovor na zastopnike, zbrane iz cele Jugoslavije. Med drugim je dejal: „Jugoslavija je bogata država. Druge države bi bile srečne, da bi imele žitnico, kakoršno ima Jugoslavija ob Savi in Donavi, ob Tisi in Moravi. Država ima nepregledne komplekse lesa, ki je po svoji kvaliteti znan ne samo po Evropi, marveč širom sveta. Prav tako veliko bogastvo ima Jugoslavija v rudnih zakladih, ima bakra in železa, svinca in premoga, soli, celo zlata in srebra. Ima bogastvo v prirodnih lepotah Jadrana, Slovenije, Bosne in Črne gore in južne Srbije. Največ dohodkov prinaša državi turizem. K vsemu pride še njen zemeljepisni položaj, da leži na važnem stikališču vzhoda in zapada, s solidnim oslonom na Jadransko morje, s svojimi 248.000 kv. kilometri, na katerih živi 16 milijonov Jugoslovancev. Jugoslavija je velika in s prirodnim bogastvom obdarjena dežela. Kar ji manjka, to je malo več sloge in medsebojnega razumevanja, več iskrene želje po bratskem sporazumu... JRZ naglašja v svojem programu načelo samouprave v širokem obsegu, za ta politični ideal bomo delali. Mi smo za spoštovanje

treh imen našega naroda, Srbov, Hrvatov in Slovencev, mi smo za spoštovanje njihove enakopravnosti in zgodovine.“ — K zunanji politiki Jugoslavije je ministrski predsednik povedal: „Ohraniti hočemo mir in mirovne pogodbe, zavarovati hočemo dobre in prijateljske stike s sosedi in z vsemi drugimi državami. Naše delo se opira na mirovne pogodbe v okvirju Zveze narodov. Imamo zaveznike v Mali in Balkanski zvezi, to je pet držav s 70 milijoni prebivalcev. Smo proti revizionizmu in proti prihodu Habsburžanov na Dunaj, ker vemo, da bi te stvari vodile v vojne zapletitjaje. Največ in predvsem zaupamo glede varnosti v sebe in na svojo lastno moč.“ — V ožji glavni odbor JRZ so izvoljeni dr. Stojadinovič kot predsednik, dr. Anton Korošec kot podpredsednik in Mehmed Spaho kot drugi podpredsednik. Za tajnike pa Trifkovič, Pantič in Fran Smodej.

Novi francoski vladi načeljuje socialist Blum, večina ministrov je socialistov in radikalnih socialistov. Celotna vlada šteje 33 članov. Medtem, ko je socialistična vlada sprejemala državno oblast v svoje roke, pa so se začeli širiti po vsej državi delavski štrajki, ki jih organizirajo komunisti, da s tem prisilijo vlado k radikalni izvedbi

socialističnega programa. Blum je namreč pred nastopom izjavil, da se bo pri svojem delu držal obstoječega družabnega reda in da noče igrati vloge Kerenskega, ker bi v Franciji njemu ne sledil nato Ljenu. Nadaljni notranji razvoj Francije je zaenkrat zavrt v temo.

V triumfu so ga sprejeli, maršala Badoglio namreč. Vračal se je iz Abesinije kot podkralj. V Neaplju je bil postavljen velik slavolok, kjer je pričakoval zmagovalca Abesincev prestolonaslednik. Ob izkrcavanju je bilo oddanih 21 topovskih strelcev, na pomolu je čakalo podkralja 500 oficirjev in nebroj občinstva. S posebnim vlakom se je maršal odpeljal v Rim, kjer ga je z objemom pozdravil sam Mussolini, vsi ministri in generali. Badoglio je bil nato sprejet od kralja Emanuela, ki mu je izrazil svoje priznanje.

Tudi negušu so nazdravljali, ko je došel v London. V luki, kjer se je izkrcal, ga je pričakovala velika množica, ki mu je prirejala manifestacije. Pred najeto londonsko palačo so mu istotako prirejali viharne ovacije in mu izražali simpatije angleškega naroda. V političnih krogih negušovega prihoda niso veseli, ker se bojijo novih diplomatskih zapletljajev z Italijo. Nekemu angleškemu časnikarju je neguš izjavil, da bo zahteval od Društva narodov pravično odločitev, kajti Abesinija obstoja pravno še naprej, ker je Društvo narodov samo označilo italijanski pohod kot protipostaven.

Japonci v osrčju Kitajske. V kitajski republiki nastaja vedno večja zmeda. Japonci pošiljajo neprestano svoje čete v mesta severnega Kitaja. Tako se že zasedle Tjencin, Peking, in še druge kraje. Kitajci si ne vedo pomagati proti sili, četudi jih Amerikanci in Angleži hujskajo, naj se uprejo Japoncem. Kitajska needinost predvsem je vzrok, da imajo japonske čete zaseden domala ves severni Kitaj, ki bo nato priključen Mandžuriji. Nato pa pride na vrsto južni Kitaj.

Slepi nacionalizem.

Ljubezen do naroda je vrlina. Vsi veliki sinovi vseh narodov na svetu so se odlikovali in se odlikujejo po ljubezni, ki jo gojijo do svojega ljudstva. Ta ljubezen jih vodi k žrtvam, ki jih doprinašajo na oltar svojega naroda. Kot zamorejo družine uspevati samo ob dobri ljubezni in brez nje hiraajo kot rože brez sonca, tako raste narod ob ljubezni svojih udov in cveti liki rastlina ob blagodejni jutranji rosi. Ljubezen starišev do otrok pa je tudi lahko slepa, če jim vse dovoljuje in vse dopušča. Taka ljubezen je otrokom v škodo in le prečesto v pogubo, ker kvari njihov značaj. Tudi ljubezen do naroda zamore

biti enako slepa in je potem enako škodljiva za narod, ker ga vodi na stranpota, katera gredo v smeri propasti.

Prava ljubezen do naroda je dejavna ljubezen. Ostrovidno opazi narodove napake in narodove potrebe, dobro loči v narodu nasprotja in pozna narodove slabosti. Ta ljubezen do naroda je sveta, je krščanska in zato plodonosna. To ljubezen zapoveduje naravni življenjski red. — Narodna ljubezen se zamore strastno oklepiti vsega, kar je narodno: narodne besede, melodije, noše, zgodovine, zemlje. Dokler se ta ljubezen ne zapira resnici in poštenju, je lepa, četudi je njena pot opasna. Opasna zato, ker lahko vodi do obževanja naroda in narodnega. Dokler upošteva zapoved krščanske nraavnosti, dokler priznava Stvarnika nad stvarjo in ji je krščanska misel merodajna, je lahko še koristna.

Slepa in škodljiva pa je ona ljubezen, ki priznava narod in narodnost kot prvi in slednji cilj življenja. Taka narodna ljubezen se imenuje „nacionalizem“. Ona pušča ob strani vse: Boga, stvarstvo, druge narode, druga življenska področja. Človeka žene, da nezavestno in brezodgovorno „ljubi“ svoj narod. Krščansko misel zavrača, ker ji ne prija njeno nadnarodno stališče, zato mrzi in odklanja krščansko kritiko in krščansko odgovornost. Kot bi bil obseden, je človeku, ki s to ljubeznijo ljubi svoj narod. Vsaka prošnja za pomirjenje mu je nacionalna izdaja, vsak rahel očitek prikrita grožnja, vsako svarilo k zmernosti pest v obraz. Ta nacionalizem je docela slep, je naravnost demonški. Človeka obsede zli duh, ki se krčevito upira in brani, da bi ga pregnali. In kar je na nacionalizmu te vrste najstrašnejše, je, da drvi za dozdnevno narodno koristjo, v resnici pa pripravlja svojemu narodu grob.

Naša ljubezen do slovenskega naroda bodi čista in iskrena. Očeta in mater, brate in sestre ljubimo, ker nas je Stvarnik po svoji neumljivi modrosti postavil med nje, da smo njihov otrok in brat. Mi svoje družine nismo mogli izbirati, marveč smo se narodili vanjo, zato nam je naša družina božji dar. Družino ljubimo tako, da množimo njeno duševno in telesno dobrobit. Naša ljubezen do družine ni in ne sme biti slepa, zato vidimo svoje in svojih napake in slabosti in jih skušamo popravljati. — **Tako moramo ljubiti svoj narod! Nismo ga sami izbirali, marveč smo se vanj narodili.** Izbran nam je bil in nam je zato božji dar. Božji dar v svoji govorici, pesmi, noši, zgodovini, zemlji, v svoji lepoti in modrosti. Vse to moramo ljubiti in spoštovati, ker smo kos tega naroda. Videti pa moramo v svoji narodni ljubezni tudi vse napake in slabosti svojega ljudstva in jih skušati popraviti. Potem resnično množimo

čast in dobro ime in duševno dobrobit svojega naroda.

Kako kratkovidni so mnogi ljudje! Za svoj narod plenijo in grabijo, sovražijo in prezirajo, za svoj narod obrekujejo in natolcujejo, pa menijo, da mu s tem koristijo. Ne vedo, da so tako grobokopi svojega ljudstva! Ali res mislijo, da morejo biti za narodno življenje veljavne druge zapovedi, kot so merodajne za vse ostalo življenje? Ubog narod, kateremu pripadajo in katerega s svojo slepo ljubeznijo uničujejo! Kr.

DOMAČE NOVICE

Vojaški nabori.

Od 15. junija do 15. julija se imajo zglasiti pri pristojnih vojaških komisijah vsi fantje, rojeni leta 1915. Komisija jih bo potrdila v vojaško službo z ali brez orožja ali v slučaju njihove nesposobnosti oprostila. V inozemstvu bivajoči avstrijski državljani so zaenkrat oproščeni in jim ni treba k naborom. Nadalje so oproščeni vojaške službe pri policiji, orožništvu ali carini službujoči, vsi oni, ki so že služili vsaj tri mesece pri vojakih in so nato izstopili iz kateregasilkoli vzroka, posvečeni duhovniki in redovniki.

Naborna komisija sme nabornikom na njihovo prošnjo dovoliti olajšave, če ji predajo prošnjo (kolekovanje in odobrene po pristojnem občinskem uradu) in zamorejo v njih navesti, da se pripravljajo za določen poklic ali se učijo kako obrti ali umetnosti. Olajšave jim bodo dovoljene, če zamorejo dokazati, da bi z nastopom vojaške službe utrpeli občutno škodo. Nadalje lahko prošnjo za olajšave kmečki ali drugi sinovi, ki dokažejo, da je njihova prisotnost doma nujno potrebna.

Vojaška služba traja leto dni. Dijaki-maturanti se zamorejo prijaviti za enoletni vojaški pouk, četudi še niso dosegli določene starosti. Potrjeni naborniki bodo klicani k vojakom s 1. oktobrom tekočega leta.

Nabori se vršijo: Za sodni okraj **Pliberk** dne 15. junija ob 10. uri. — Za okraj **Dobrla ves** dne 16. junija ob 8. uri zjutraj (za občine Dobrla ves, Galicija, Globasnica, Rikarja ves, Škocijan in Žitara ves) in dne 17. junija ob 8. uri za občini Železna Kapla in Bela. — Za sodni okraj **Velikovec** dne 18. junija ob 8. uri. — Za sodni okraj **Šmohor** dne 6. julija ob 8. uri. — Za mesto **Celovec** se vršijo nabori od 2. do 4. julija, vsakokrat ob 8. uri zjutraj. Dne 6. julija ob 8. uri se vršijo v **Celovcu** nabori za občine Trnja ves, Žrelec, Grabštani, Hodiše, Kotmara ves, Kriva Vrba, Bilčovs in Žihpolje. — Dne 7. julija so nabori za občine Otok, Medgorje, Zgornja

PODLISTEK

Janez Jalen:

Previsi.

(11. nadaljevanje.)

„V vojski bil sem pri Kustoci.“

Janez je pritisnil bas.

Petje je kaj kmalu privabilo še druge. Kosmač je vsakomur napil, kogar je poznal. In so pili in peli, da je kroglja vzela komoratomu že večkrat nogo in roko. Janez je zasukal pesem po svoje:

„V vojski bil sem pri Kustoci,
kroglja vzela je glavo.
Jaz pa sem na glas zajamral:
Ješ Marija, kaj bo to.“

Krohota je potresel strop in Anca je postavila spet poln firkel na mizo:

„V Tržiču nabija delopust k Šmarnemu.“

Kosmač je prevrnil kozarec, da se mu je vino čez rob mize po hlačah razlilo. Komaj se je zmešnil za to. Nagnil se je nazaj in poskušal s pobožnim glasom peti:

„Petelinček lepo poje
od veselja nebeškega,
ker bo jutri velka maša,
bo Marija v nebesa šla.“

Še gospodinja, ki ji niso dali prej miru, dokler ni prisegla, je skušala pomagati.

„Jujujuhuhu,“ je mlad Rovtar zavriskal za konec Marijine pesmi. Kosmač ga je ozmerjal.

„Komorat! Ne bova do šestih v Tržiču, če koj ne greva,“ je začel priganjati Janez.

„Koj koj bova šla. Koj koj.“

Koj koj se je pa zategnil za bokroglo uro. Kar

narazen niso mogli. Kosmač je venomer ponavljal: „Janez, nič se ne boj, nič se ne boj.“

Janez je spet zadremal. Prebudilo ga je pritrkavanje. Široko je zazdehal in si pretegnil ude: „Na! Veliki Šmaren je in še pri maši ne bom. Janez, nič se ne boj, nič se ne boj.“

Sam sebi se je smejal. Spomnil se je, kako sta sinoči s Kosmačem hodila od Svete Ane v Tržič. Kosmač se je pošteno zibal, on ne dosti manj. Še vedno ga je slišal govoriti: „Janez, nič se ne boj, nič se ne boj. Za pričo proti tebi bom samo jaz. Jaz sem te prijel. Nič se ne boj. Komorat. Čez tri tedne ne moreš dobiti. Nič se ne boj. Pa za druga dva nikar ne priznaj. Ne boš minute več zaprt. Nič se ne boj, Janez, nič se ne boj.“

„Le kaj naju je še v Tržiču neslo v gostilno, da sva tako barko pripeljala v zapor. Dobro, da je bila že trdna tema.“

Janez se je naglas zakrohotal. Spomnil se je, da je on prinesel obe puški, in da je ječar najprej hotel Kosmača zapreti. Komaj sta mu dopovedala, kdo spada v zapor: „Ko bi ne bil dedca kosmatega že od prej poznal, ne vem, kako bi se bilo izteklo.“ Pričelo se mu je kolcati: „Pa to bi rad vedel, čigavo puško je pridržal. Mojo ali Kosmačevo? Midva jih nisva več ločila.“

Žeje ni mogel več zdržati. Vstal je in s pestjo porobencal na vrata. Ni koj zaleglo. Dolgo je klical ječarja, preden ga je sklical:

„Kaj razsajaš,“ je odprl ječar, dobrodušen možiček s cesarsko brado.

„Vode mi prinesite, vode.“

„Pa bi bil sinoči še en kozarec vina spil, da bi ne bil danes na tešče tako žejen.“

„Mhm. Hudo hudo sem ga bil potreben. Prinesite no malo vode. Lepo vas prosim.“

„Nič ti je ne bom nosil.“

„Kako da ne?“ se je ustrašil Janez.

„Sta bila sinoči Kosmač in naš sodnik pri pošti skupaj zadela. Kosmač mu je toliko časa dopovedal, da te je sodnik ukazal takoj sinoči spustiti, pa te nisem mogel prebrihtati. Prosti si. Si boš že sam znal poiskati vode.“

„Hudirja. V tej obleki se na tako velik praznik ne smem prikazati ljudem. Do noči ne morem na spregled.“

Možiček se je kar ob kolena tolkel: „Na, na, na. Marsikaj se mi je že primerilo, tega pa še nikoli ne, da bi bil kdo samega sebe za en dan obsodil v zapor.“

Janez se je z njim vred smejal: „Ah kaj. Nekaj drobiža mi je še ostalo. Naj stopi kdo po polič vina. In klobaso in krajec kruha naj prinese, ko mi je Kosmač odjedel užitek s cesarske mize.“

Naležan, da so ga vse kosti bolele, je stopil Janez v mraku iz zapora. Še nikoli ni lepe poti, izpeljane iz Tržiča do Begunj visoko v rebri Dobrče, tako hitro prehodil kakor tisti večer.

Pri Matiju je še gorela luč. V hribu pod vasjo se je oglašal čuk. Janez je po prstih pritalpal pod okno in nastavlil uho.

„Aha. Matija, Lovrenc in Marijana. Pa kar nič se jim ne ljubi govoriti. Skrbi jih.“

Potrkal je.

„Kdo je?“ se je odzval Matija.

„Jaz. Janez. Odpri.“

„Ježeš Marija,“ se je prestrašila Marijana.

V delovni obleki in ves zaprašen je s pripogljeno glavo stopil skozi nizka vrata v hišo: „Dober večer!“

„Ali si ušel?“

„A ja. Spodili so me.“

„Kako? Kaj? Koga?“ Vsi trije so obenem tiščali vanj.

Vesca, Otmanje, Poreče, Pokrče, Radiše, Šmartin na Dholici, Šmartin pri Celovcu, Škofiče. — Dne 8. julija za občine Št. Peter pri Celovcu, Št. Tomaž in Vetrinj. — Dne 13. julija ob 8. uri se vršijo nabori za sodni okraj **Borovlje** (občine Bistrica v Rožu, Borovlje, Šmarjeta, Medborovnica, Svetna ves, Slov. Plajberk in Sele). — Nabori za okraj **Beljak**: dne 2. in 3. julija za meščane, dne 4. julija za občine Loga ves, Kostanje, Ledenice, Lipa in Rožek, dne 7. julija za občine Št. Jakob v Rožu, Vrba, Podklošter in Šmerče, dne 8. julija za občine Bistrica na Zili, Bekštanj, Marija na Zili in Straja ves. — Dne 9. julija so nabori za občine Landskron, Šmartin pri Beljaku, Treffen in Wernberg. — Kdor se naborov ne bi udeležil, bo kaznovan.

Povodom otvoritve letalske proge Sušak—Celovec se je vršila v Ljubljani na letališču prisrčna slovesnost, katere so se udeležili kot zastopniki Koroške dež. svetnik Schuschnigg, celovski župan Wolff, magistratni direktor Grathofer. Med prvimi potniki je bil tudi konz. svetnik župnik Polak iz Št. Lipša v Podjuni. Dež. svetnik Schuschnigg je v odzdravnem govoru naglasil, da bo nova proga koristna za zblizanje obeh držav-sosed, župan Wolff pa izrazil željo, naj bi nova proga utrdila vezi med Slovenijo in Koroško. Gostje so nato z zastopniki Ljubljane odleteli v Sušak, odkoder so se v soboto vrnili v Celovec. Z njimi sta prispela v Celovec ljubljanski župan dr. Alešič in sušaški župan Rosič. Mestna občina je jugoslovanskim gostom, katerim so se pridružili tudi zastopnik odsotnega jugosl. generalnega konzula dr. Kosèrja konzul dr. Vršič, vicekonzul dr. Rankl i. dr., priredila večerjo v hotelu Bulfon v Vrbi. Dež. glavarja je zastopal svet. Juvan, ki je v pozdravnem govoru istotako naglasil, naj bi nova proga utrdila vezi med Jugoslavijo in Avstrijo.

Žvabek—Sveto Mesto. (Kresna nedelja.) Kresna nedelja na Sv. Mestu se to leto zaradi praznika presv. Srca Jezusovega ne bo obhajala 21. junija, marveč šele 28. junija. Na to se opozarjajo romarji, ki se nameravajo udeležiti cerkvenega shoda.

Kneža ob Sinji planini. (Vizitacija in birma.) Dne 18. majnika je došel na Djekše pomožni škof krški dr. Andrej Rohrer, da poseti planinsko župnijo sv. Magdalene v Kneži. Knežki šolarji so vladiki prihiteli naproti ter ga na Djekšah v vezani besedi dostojno pozdravili; zatem se je razvil pohod v dješko cerkev, kjer je po običajnih obredih sledilo izpraševanje otrok, kateremu je prisostvoval tudi vladni ravnatelj Kryza-Gersch. Dan navrh je bil ob ugodnem vremenu slovesni sprejem Prezvzišenega ob prenovljenem župnišču v Kneži, kjer so vladiko pozdravili otroci, cerkveni pevci iz Djekš, ključarja, župni odbor, župan dješki, šolski vodja, orožnika, požarna bramba ter domači č. župnik. Že pred prihodom nadpastirja so prišle procesije iz Djekš, Vovbr in Krčanj, zato je bil spreved, ki se je razvil od župnišča v krasno knežko cerkev, ki je nosila majniški kras, naravnost veličasten. Med sv. opravilom je govoril škof o prošnjih dnevih in o potrebi molitve, Slovensko pridigo je imel č. g. Josip Wutte iz Št. Petra na Vašinjah. Birmancev se je zbralo sedemdeset. Po končanem cerkv. opravilu je imel pomožni škof govor za župniške odbornike v prostorih kat. akcije. Bila je ura ravno dvanajst, ko se je Prezvzišeni v spremstvu devet duhovnikov zopet poslovil od knežke fare ter se podal na sosedne Djekše. Za Knežo je bil dan škofove vizitacije res dan, ki ga je Gospod sam naredil. Župni odbor je poskrbel vse, kar je bilo treba pripraviti za dostojen sprejem v fari, v in zunaj cerkve.

Skočidol—Nova ves—Podravlje. (Staro in novo.) Ob veliki udeležbi vaščanov je sredi majnika krajevni župnik blagoslovil takozvani Klamfarjev križ iz lesenine na cestnem trikotu pri Tamniku v Novi vesi, ki ga je na lastno ponudbo in skoro zastonj zelo lepo in umetniško obnovil celovski slikar Val. Gasperschitz. Križ ima svojo posebno zgodovino. Stal je menda že pred francoskimi časi. Legenda pravi, da je ob mimohodu Francozov leta 1797 oziroma 1809 neki vojak bogoskrunsko zamahnil z mečem po podobi Križanega ter ji na prsih zadal rano, katera se pa sedaj po obnovljenju ne vidi več. Pravijo dalje, da je ta vojak, še predno je dospela četa na svojem potu proti Celovcu do župnije Lipe, že umrl nagle smrti. Po blagoslovlitvi je Tamnikova Leni vzneseno deklamovala starodavno pesen o svetem križu in odrešenju. Križ stoji sredi občine vern-

berške na meji treh župnih, t. j. Skočidola, Domačal in Šentjurja. Kdor pojde mimo njega ali gre mimo drugih križnih znamenj, naj zmiraj spoštljivo pozdravi rekoč: „Molimo Te, Kristus, in Te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil!“ — Pa tudi ta in oni obpotni križ v župniji kliče in že vpije po popravi. Dajte, lastniki, taka in slična znamenja radi vere, tujcev in domačinov vsaj priprosto obnoviti! — Ledeni možje in z njimi mrla Zofija so letos dospeli k nam cel teden pozneje, dasi ima prestopno leto le en dan več kakor navadno. Zato pa znajo morda prihodnje leto s svojim rednim hladom in mrazom nastopiti za cel teden prej. — Zasilno postajališče v Skočidolu, kjer bi po ustnem izročilu in spominskih zapiskih leta 1862 namesto v Podravljah bil imeti postavljen kolodvor, je železniško ravnateljstvo, kakor od imenovanega leta že menda trikrat, zopet odklonilo. — Birmancev in birmank je bilo letos 25, prvoobhajencev pa 16. — Povsod popravljajo letos kegljišča. Najbrž bodo kegljali za stavo. Kadar pa fantje kegljajo, keglji navadno rožljajo, a včasih pa tudi na kroglice tri se mož teh lesenih še en ne zvali!

Brdo pri Šmohoru. V marcu je tukajšnja posojilnica na svojem občnem zboru sklenila, da iz čistega dobička vzida spominsko ploščo pokojnemu članu Francu Grafenauerju. Navzoči so predlog enoglasno s pritrjevanjem vzeli na znanje in odobrili v te svrhe svoto 200 šil. — Kmalu nato pa pride od dež. glavarja prepoved za izvršitev tega sklepa, češ da bi društvo s tem kršilo svoja pravila. Načelstvo je proti odloku dež. vlade vložilo priziv, sklicujoč se v njem na paragraf 2 društvenih pravil, ki občnemu zboru dovoljuje sklepanje o uporabi čistega dobička. O prizivu je izvedel naš župan in takoj naročil občinskemu tajniku, naj gre k načelniku posojilnice in mu pove, da priziva ne sme odposlati, ker bi to bilo protidržavno postopanje. Posojilnični načelnik je bil vsled očitka užaljen in je na županov pritisk dovolil, da se priziv ne odpošlje. Nato je sklical sejo načelstva in nadzorstva ter povabil k njej tudi župana, ki je svojo zahtevo še enkrat potrdil, češ da bi bila s prizivom občina pri deželni vladi še bolj črna in da se ne spodobi z javnim denarjem napravljati spominskih plošč inozemcu. Sledilo je burno prerekanje, nakar je načelnik sejo brez sklepa zaključil ter zadevo izročil dež. zvezi gospodarskih zadrug. — Mi še pripominjamo: Grafenauerju se ima cela Brda zahvaliti za to, kar je. On je uredil zadevo razlastitve servitutov v Dobravi in kočljivo vprašanje rutov tako, da smo bili vsi zadovoljni. Na njegovo prizadevanje pri vrhovnem agrarnem senatu na Dunaju je prišlo več tisoč šilingov v občino in s tem v posojilnico. Malim posestnikom, ki so imeli s pašo obremenjene rute, je pripomagal do 4000 S, uspel je nadalje, da so bila izločena vsa pota in skladišča i. dr. Vse to je dejstvo, ki ga je pri neki seji zaradi razlastitve servitutov v Dobravi potrdil sam okrajni agrarni komisar. — Vsikdar je naš Grafenauer stal na verskem stališču in vse narodno, gospodarsko in politično udejstvovanje pojmoval iz krščanskega stališča. Za vse to se spodobi, da mu Brdo postavi v zahvalo in spomin ploščo, ki bo častila njenega odličnega rojaka. Posebno hvalo pa dolguje Grafenauerju naša posojilnica, katere razmerno ugodni položaj je zasluga dolgoletnega načelnika Franca Asingerja in rajnega Grafenauerja. — Naše mnenje je, naj odstranimo staro nacionalno nasprotje in pustimo vsakomur, kar mu gre. Našemu nepozabnemu Grafenauerju pa kličemo še na tem mestu: Bog Ti plačaj vse, kar si storil in žrtvoval za nas!

Sinča ves. (Nekaj o Južno-koroški zadrugi.) Slovencem v Podjuni je zadruga znana. Dolga leta se je v njej z lepim uspehom delalo, med vojno je bila od oblasti celo pooblaščenca, da je pobirala in delila živila med ljudstvo. Koncem vojne je zadrugo oplenila in razdejala Volkswehr. Polagoma se je podjetje spet poživilo. Vanj je vstopil mlad poslovodja, promet je rastle, deset let je bilo vse v redu. Nepričakovano pa so morali zadrugarji ugotoviti, da so se v poslovodstvu vršile velike nerednosti. Nerazumljivo je, kako je prišlo do tega. Sledilo je triletno tožarjenje, nakar je bil poslovodja odstranjen. Imel je mogočne prijatelje in podpornike, ki ga pa končno le niso mogli ubraniti zaslužene kazni. Zdaj je združno poslopje prevzel trgovec Plantev, domačin iz Sinče vesi, ki ima svojo trgovino v Celovcu in se je izkazal v teku let kot zmožen in vesten trgovec. Žal je prejšnji poslovodja pridobil šest posestnikov, ki so zanj prevzeli poroštvo, ko se je šlo za to, da mu sodnija dovoli 20 odstotno po-

ravnavo proti volji zadruga, ki je zahtevala konkurz. Poslovodja je nato ostal v zadrugi, prodajal svoje blago, na poravnavo pa ni plačal niti groša. Kmetje-poroki, katere so zadrugarji in tudi doblaveški sodnik pravočasno svarili, so zdaj plačniki za večjo svoto. Največ trpi seve zadruga. Temu je krivo zaupanje prizadetih kmetov v bivšega poslovodjo. S tem poroštvom je zadruga utrpela veliko škodo, ker je poslovodja svoje blago lahko razprodal in vnovčeval svoje tirjatve, katere bi sicer morala zaseči zadruga, da poravna vsaj delno škodo. Zadruga je prej ko slej last kmetov. Naj ji spet zaupajo in se poslužujejo njenih naprav! Od delovanja zadrug je zavisen napredek kmečkega gospodarstva. Zato naj se ljudje držijo svojih posojilnic in blagovnih zadrug! Če ne bi bilo vojne in ne bilo nepoštenja od strani bivšega poslovodje, bi danes bil položaj sinčevške zadruga sijajen. Po nesreči moramo podjetje spet dvigniti: Kmetje, zaupajte trgovcu Plantevu! Vozite svoje pridelke spet v zadrugo, kupujte pri njej svoje potrebščine! Škoda, ki se je naredila, se bo polagoma popravila in promet se bo spet dvignil. Nesrečo, ki je doletela poroke bivšega poslovodje, tudi zadruga obžaluje, zakrivil pa so jo dotični gospodarji sami, ker so držali poslovodjo proti volji zadruga.

Mihaelu Janežu v spomin. Na binkoštno nedeljo zvečer je nastopil Miha Janež iz Sekire ob Vrbskem jezeru svojo zadnjo pot. Silno velika množica ljudi je zadnjič prišla počastiti svojega prijatelja. Spreved je segal od Sekire do Ribnice. Udeležili so se ga naši slovenski kmetje in Nemci iz Hodiš, Ribnice, Otoka, veliko jih je tudi bilo iz Celovca. Na domu so zapeli nemško žalostinko Ribničani, na pokopališču pa se je poslovilo domače društvo „Zvezda“, katerega predsednik pred leti in častni član do zadnjega je rajni bil. Pogrebni spreved je vodil mil. kanonik msgr. Podgorc. Ganljiv je bil prizor, ko je spreved šel skozi Ribnico in so se oglasili zvonovi na hribu sv. Ane s svojimi nenavadno ubranimi glasovi. Na grobu je govoril mil. g. kanonik o smrti, ki naj jo razumemo, ko gledamo trohnobo starih grobov, prah in pepel! „Vse življenje je nekaka gledališča igra, katere konec je tragičen. Krščanska vera pa nam pove, da je smrt le neko spanje, iz katerega se vzbudimo kakor otrok v novo jutro. Vera pravi: Blagor mrličem, ki umrejo v Bogu, kajti njihova dela gredo za njimi. Za Janežem gredo njegova dobra dela, ker je bil mož, ki je vsakomur hotel dobro in storil dobro.“ — Šestindvajset let je služboval rajni Miha na posestvu celovške posojilnice v Sekiri. Kot najemnik in oskrbnik se je izkazal vseskozi izbornega, zvestega služabnika in gospodarja. S pomočjo posojilnice je dovršil živinozdravniški tečaj in bil vsa leta gospodarjem v živinorejskih potrebah na razpolago. Občina ga bo težko pogrešala, ker je bil dolgo časa njen odbornik in predsednik kmetijske podružnice. Skozi leta je bil zaupnik slov. pol. društva in zaupnik nemških kršč. socialcev. Posojilnično posestvo je oskrboval z največjo skrbnostjo. Ko se vsako leto sprejemajo v stanovanja tujci, si je prizadeval, da je ohranil vse v najlepšem redu. Tujcem se je prikupil s svojo postrežljivostjo, vestnostjo in vernostjo. Da bi boljše izhajal, si je postavil domač mlin, meneč, da bi mlet tudi za kmete, a mu oblast tega ni dovolila. Bil je hkrati spreten ribolovec. Mreže je vezal sam. Predlanskim se je na posestvu vršil sadjarski tečaj. Zadnja leta je bil rajni Janež odbornik celovške posojilnice, kjer je bil vseskozi uslužen. Spreten je bil pri vsakem delu, za vse je znal prijeti, vse lepo uravnati. Pogreb je pokazal, kako je ljudstvo cenilo njega, ki je toliko storil za svoje sosede, za občino in za svojega gospodarja. Naj blagi pokojnik počiva v miru!

Drobiž. 220 milijonov S je zvezna vlada odobrila za javna dela in dobave. Na kmetijski upravni odsek odpade od te svote 11 in pol milijona. — Izdane so znamke v vrednosti 3 in 5 S. Nadalje so izdani bankovci za 50 S s sliko Otoka na Vrbskem jezeru. — Pri Lincu je iztiril D-vlak. Trije potniki so mrtvi, 25 poškodovanih. — Pri Amsterdamu sta se z letalom smrtno ponesrečila gen. ravnatelj dun. Kreditnega zavoda van Hengel in sloviti avstrijski letalec Brumovsky. — Žično vzpenjačo delajo na Dobrač. Z njo nameravajo spraviti do 10.000 m lesa na kolodvor na Brnci. — Dne 14. junija kupuje rajhovska komisija na Zilski Bistrici, v Blačah in v Šmohorju kobile norijske pasme. — V Celovcu je umrl vodja dež. gasilske šole mag. v. Dietrich. — V Št. Tomažu pri Celovcu je konj težko poškodoval 3letnega

Adama Kollerja. — Na mostu čez Krko se je smrtno ponesrečil na motornem kolesu Steinscherer, pol. komisar iz Gradca. — V Čepi pri Borovjah se je obesil delavec Pavl Potisk. Nesrečni zapušča ženo in 5 mladoletnih otrok. — Z mostu čez potok v Kneži je padla šletna Marija Primož iz Greb. Kloštra in vsled padca nezavestna v vodi utonila. — V Celovcu se je z motorjem težko ponesrečil mlinar Schuller in njegova žena iz Št. Ruperta. S kolesom je zadel v avtobus.

NAŠA PROSVETA

Vprašanje, ki je prošnja.

Proti koncu vigredne prosvetne sezone gremo. Ob pogledu na minulo leto si zastavimo tri vprašanja in ob njih ocenimo storjeno delo:

Ali smo v naših prosvetnih društvih sodelovali na verskem in npravnem prerodu našega ljudstva?

Ali smo se skušali v našem društvenem delovanju preriti skozi mnoge miselne zablode in zmote do krščanskega pojmovanja družabnega, narodnega in gospodarskega življenja?

Ali smo skrbeli v naši prosveti za čistočo slovenskega narodnega duha in narodnega telesa?

Ob teh vprašanjih moramo meriti našo prosveto. To merilo nam prikaže sadove našega dela minule dobe. V zadoščenje ali tožbo nam bodo predvsem vsem onim, ki smo s katerikoli odborniškim mestom prevzeli sveto dolžnost, da bomo oživljali in polnili naše prosvetne organizacije in po njih vso našo okolico.

Pa ta vprašanja nam bodijo bolj v prošnjo za boljše delo v bodoče! Veliki svet okoli nas gre svojo pot naprej. Ko bodo časi polni, bo odjeknil na njem usodni udarec na uri njegove zgodovine. Tako hitijo tudi leta našega slovenskega-koroškega naroda svoji dozoritvi nasproti. Bližajo se trenutkom, ki bodo sodili našo narodno bodočnost. Bližamo se onim usodnim trenutkom, ko bomo odgovarjali na vprašanja: Koliko je v nas poedincih še zdravega življenjskega nazora, koliko je med nami še dobrih, zdravih družin, koliko je še vzajemnosti in soseščine na naših vaseh in v občinah, koliko je še v našem ljudstvu resnične narodne zavesti, koliko je v našem rodu še Boga in božjega? — To bo trenutek, ko bo morala dati odgovor tudi naša prosvetna organizacija!

Bratje in sestre! Ob zaključku mislimo na to, kaj dolgujemo v prosveti svojemu slovenskemu ljudstvu, da bo naše bodoče delo še temeljitejše, še globlje in še izdatnejše!

Zborovanja so prepovedana. Vlada je odredila prepoved zborovanj od 20. junija do 30. septembra t. l. V tem času so prepovedana vsa zborovanja ali nastopa bodisi v dvoranah ali na prostem. Izvzete so družabne in dobrodelne prireditve v zaprtih prostorih in zborovanja poklicnih organizacij in društev, ki zasledujejo gospodarske, umetnostne ali športne cilje, v kolikor pri teh gre za neodložljiva obravnavanja društvenih vprašanj.

Št. Janž v Rožu. V nedeljo 24. m. m. so naši društveniki prvič nastopili na novem odru. Igrali so Finžgarjevo igro „Naša kri“. Vedno je spet nova med nami ta lepa pripoved o moči ljubezni do rodne grude. Šentjanški igralci so ji bili dobro kos, četudi je bilo med njimi mnogo novincev. Posebno so ugajali Borštnik s svojo ljubeznijo do rodne grude, šegava in značajna Jerica, odločni Štefan in še dobri hlapec in hišni varuh Matija. Pa tudi tamburaši so s svojimi tamburicami pripomogli do uspeha te prireditve. Manjkala je samo še pesem. Udeležba je bila srednje dobra. — V nedeljo 14. junija ponovi društvo igro „Naša kri“ v Podljudelju v Delavskem domu. Začetek je točno ob 3. uri pop.

Šmarjeta. Z materinskim dnem se je naša farna družina dobro postavila. Seve smo morali tokrat poklicati vrle Selane na pomoč, da so nam pomagali dobro proslaviti naše dobre mamice. Uprizorili so nam igro „Teofil“, ki je nenavadno globoko vsebine ter je zato zapustila v nas močne utise. Vmes so deklamirala selska in šmarješka dekleta, šmarješki pevci so zapeli več prav pri-

mernih pesmi, selski Janko Ogris pa nam je po-vedal več zlatih misli o materni skrivnosti. S proslavo je bila nabito polna dvorana — nad 350 ljudi smo našli, mnogo pa jih je moralo oditi — prav zadovoljna in toplo bi želeli, če bi se v našem tako lepem farnem domu zamogli še večkrat sniti pri sličnih prireditvah. Za prvo pobudo izrekamo Selanom in ostalim sotrudnikom toplo zahvalo.

Zahomc. V nedeljo 14. junija priredi „Zila“ svoj letošnji občni zbor ob 3. uri pop. v dvorani pri Hrepcu. Poleg poročil in volitev še deklamacije, petje brnškega seksteta in govor zvez. zastopnika.

GOSPODARSKI VESTNIK

Krompirjev rak je najnevarnejša krompirjeva bolezen. Bajе se že pojavila v šentvidski okolici in bo treba za to pred njim podvojene pozornosti. Povzročja ga glivica, ki živi v notranjosti gomoljnih stanic, zlasti v stanicah tik pod kožo. Za časa cvetenja nastanejo na krompirjevem gomolju nabuhli izrastki v velikosti oreha, včasih pa tudi večji. V začetku so sive barve, pozneje počrniijo. Hudo napaden krompir se spremeni v gobavo snov, ki nenavadno hitro gnije. Po raku okuženi gomolji okužijo zemljo, v kateri se potem bolezen prenaša na posajeni zdrav krompir od leta do leta. Zelo močno je krompirjev rak razširjen v Nemčiji in v Angliji, kjer je uničil že cele pokrajine. Najboljše sredstvo proti njemu je, če vzgajamo samo domače krompirjeve vrste, ki so še dovolj zdrave. Zanesljivih in preizkušenih sredstev proti raku zaenkrat ne poznamo. Gotovo pa je, da igra pravično kolobarjenje veliko vlogo; na eno in isto njivo naj sadimo krompir samo vsako šesto leto.

Okopavanje in osipavanje. Tudi med rastjo moramo skrbeti za naše poljske rastline. Razne boleznin in živalski škodljivci jih ovirajo, vreme jim dostikrat ni naklonjeno, plevel jim odjeda prepotrebno hrano v zemlji. Z okopavanjem rahliamo zemljo. V rahli zemlji se korenine bolj razvijajo kot pa v trdi, zrak in toplota prodirata mnogo lažje v njo. Zrahljana zemlja vsrka za časa deževja mnogo vode, jo bolje ohrani in ji zato suša manj škoduje. Koreninice se lažje razrastejo in najdejo več hrane in zato dajo večji pridelek. Iz zbite zemlje izhlapeva vlaga hitreje kakor pa iz rahle. Skozi rahlo plast pronica voda v nižje plasti in je tako dostopna rastlinskim koreninam. V zbito zemljo ne more zrak, zato se marsikatera mlada rastlina v njej posuši. Končno omogočimo z okopavanjem živahno delovanje bakterij v zemljišču. Te bakterije so velikega pomena, ker pripravljajo rastlinam hrano. Največ jih živi v globini 20 do 30 cm, za dihanje jim je potreben zračni kisik. Okopavanje z roko je zamudno, četudi najintenzivnejše delo. Navadno se poslužujemo vprežnega orodja, okopalnikov ali planetov. Osipavanje koroze ali krompirja po izkušnjah poudvoji ali celo potroji pridelek na njivi.

Preoravanje travnikov po prvi košnji. Dobri živinorejci imajo navado, da v jeseni preorajo svoje travnike in tako zatirajo travniški plevel in škodljive žuželke. V zadnjem času priporočajo kmetijski listi preoravanje travnikov po prvi košnji v juniju. Plevelske rastline so v tem času izčrpane in jih zato sušina docela uniči, dočim ostaja v jeseni plevelsko koreninje kljub najskrbnejšemu delu še vedno živo v zemlji in vedno spet poganja. Tudi travniškim škodljivcem (bramorjem i. dr.) škoduje poletni plug neprimerno bolj, ker se nahajajo par prstov pod travniško rušo, v jeseni pa se zarijejo globoko v zemlje. Preoravanje v juniju se izplača posebno pri slabih travnikih, ki v drugi košnji dajo le pičlo količino krme.

Gnojnična jama. Običajno sodimo gospodarja in njegovo gospodarsko zmožnost po tem, kako ravna s svojim gnojem. To je povsem pravilno in pravično, ker kmetijstvo se začinja pri gnoju, ki je njegov temelj. Kdor z gnojem pravilno ravna, mora imeti dobre travnike in donosne njive, ki živijo od gnoja in gnojnice. Kako velika naj bo gnojnična jama? Praktiki svetujejo 3 do 4 kubične metre na eno goved, dva konja ali štiri svinje, zgornja ploskev gnojnične jame pa naj znaša na goved ali dva konja ali 4 svinje dvainpol kvadratna metra. Ta prostornina zadostuje za našim kmetijam primerno gnojnično jamo. K.

Celovski živinski trg začetkom junija: Krave (kg žive teže) 80—90, telice 70, krave za klanje

60, prašiči 1.30—1.60, plemenski prašiči 2.00 do 2.60 S. — Žitni trg: Pšenica (100 kg) 38—40, rž 28—30, ječmen 25—29, oves 27—28, ajda 25 do 27, koroza 25—28, sladko seno 9—10, kisló 7—8, slama 4—5 S. — Kg leče ali graha 0.80 do 1.00, fižol 0.35—0.50, krompir 12, goveje maslo 4.00—4.50, sirovo maslo 3.20—4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova 2.20—2.40, svinjska mast 2.40—3.00, jajca 8—10, kokoši 2.00—3.00, mehka drva, kratka 3.00—4.00, trda 4.00—5.00 S za k. meter.

ZANIMIVOSTI

Sončni mrk 19. junija. V jutro 19. junija bo v slučaju lepega vremena viden sončni mrk, kakoršnih smo le redko pričē. Od 4. do 5. ure zjutraj se nahaja luna točno med soncem in zemljo. Na zanimivi nebesni pojav opozarjamo vse naše „zvezdoslovce“. Z Dunaja so poslali posebno ekspedicijo v Grčijo, koder bo mrk posebno dobro viden. Skušali ga bodo posneti tudi v filmu. Ekspedicija pa bo brezuspešna in tudi naša skrb bo zaman, če nebo na dan mrka ne bo naklonjeno.

Kinopredstave za — pse. V Parizu so otvorili kino, katerega lahko obiskujejo tudi psi. Kažejo jim seve primerne, iz pasjega življenja posnete filme. Posebno mlajši psi, ki so že nekoliko „kultivirani“, zasledujejo slike z vidnim zanimanjem in renčijo, če jim kdo zastre pogled na platno. Nemir se jih loti, če opazujejo pasjo gonjo za kako klobaso ali kak pretep med psi. V takih trenutkih običajno pozabijo, da so zgolj gledalci in morajo poznati zato manire, ter se pridružijo gonji ali klatežu. Zato so v zadnjem času opustili za pse razburljive slike, skrbno se varujejo seve tudi slik hišnih oglov in obcestnih kamnov. Iz razumljivih razlogov, ker bi gledalci svoje narave vendar ne mogli zatreti kljub dobri drezuri.

„Napredek“ v sovjetski Rusiji. Nek moskovski list je nedavno slavil sovjetski napredek v družabnem življenju. Takole pravi med drugim: Ne-koč je moral ubog kmetiček pozdravljati zdravnika s klobukom v rokah in ponižnim poklonom. Učenec je trepetal pred učiteljem, delavec pred delovodjo, otrok pred očetom. Vse to je danes odpravljeno, ker so v sovjetski državi „vsi enaki“. Razlika je samo med sovjetskimi oblastniki in množico.

Koliko časopisnega papirja porabi svet. Nek angleški strokovni list prinaša te številke: V Angliji porabijo letno 26 kg časopisnega papirja za osebo, v Ameriki 22 kg, v Avstraliji 12, na Holandskem 11, v Franciji 9, Skandinaviji 8, v Nemčiji 3.25 kg. V sovjetski Rusiji pride na človeka letno 1 kg časnikov. S temi številkami seve še ne rečeno, da v teh državah tudi največ berejo.

„Mati in srce nejnega sina.“ Sredi majnika so na Poljskem obhajali obletnico smrti svojega narodnega junaka maršala Pilsudskega. V cerkvah vseh veroizpovedi so se vršile žalne svečanosti, po vsej državi je bil za tri minute ustavljen vsak promet. Žalovanje je doseglo višek s prenosom žare z maršalovim srcem in zemeljskih ostankov njegove matere na pokopališče njunega rojstnega mesta Wilne. Ob zvonjenju zvonov in ropotanju bobnov so položili maršalovo srce in okostje maršalove matere v preprosto grobnico, ki jo diči napis: „Mati in srce njenega sina.“

Rešitev uganke v šte. 22. Lan, prt, obleka, cunje, papir, časopis.

No, poizkusite še enkrat! Nisem ne štiri, ne sedem, ne dve in ne pet; če bereš nazaj me, pa tečna sem jed. Katera torej sem številka?

Zahvala.

Zahvaljujemo se vsem Korčanom in ostalim, ki so v tako obilnem številu spremili našo drago mater in ženo, gospo

Marijo Grubelnik

k večnemu počitku. Posebna zahvala domačemu in obirskemu č. g. župniku za tolažilne besede ob grobu. 45

V Kortah, v majniku 1936.

Mihael Grubelnik, soprog.

Marija, Janez in Mihael, otroci.